

Foto: AB Bergslagsbild

Nyhedsmagasinet Danske Kommuner nr. 30 / 2012

Ung borgerdialog på svensk

Hvert år samles halvdant hundrede børn og unge fra Mora Kommune i Sverige til debat om deres ønsker til en bedre kommune. Forslagene omsættes ofte til konkrete tiltag

Af Jonas Heltberg

Torsdag den 25. oktober var 134 unge mellem ni og 19 år samlet til diskussioner i ni grupper til den årlige Demokratidag i Mora Kommune. Emnet for dagen var "min rygsæk" – hvad skal den fyldes med, så børnene og de unge er godt rustet til det kommende voksenliv?

Debatten blev streamet og kunne følges på kommunens hjemmeside, hvor man også kunne klikke sig ind på en Facebook-side og chatte med deltagerne i løbet af dagen.

Gennemtænkt strategi

Det er ungdomsordinator Åke Nyström fra Mora Kommune, der står i spidsen for Demokratidagen. Sådan har det været siden 2001, hvor han skrev til kommunen og foreslog, at man gjorde noget mere for at inddrage børn og unge i de kommunale beslutningsprocesser.

– Jeg sad som chef for voksenuddannelse og havde i mange år arbejdet med børn og unge både som lærer, idrætstræner og uddannelsesleder. Jeg oplevede ofte, at de var utilfredse med noget, men ikke vidste, hvor de skulle gå hen med det, fortæller han.

Midt i dette historiske landskab ligger byen Mora, der mest er kendt for de traditionelle, rødmalede dalaheste i udskåret træ og for at være hjemby for maleren Anders Zorn – samt for det traditionsrige langrendsløb Vasaløbet, der slutter i Mora

– Jeg tog derfor kontakt til kommunen med nogle forslag, og det førte til, at jeg i februar 2001 blev ansat til selv at starte ungdomsdialogen op. Det gjorde jeg i et tæt samarbejde med kommunalpolitikeren Gunnel Söderberg, som var en drivende kræft, både da beslutningen blev taget i kommunalbestyrelsen, og da vi gik i gang med arbejdet, fortæller Åke Nyström.

Og netop den tydelige politiske og ledelsesmæssige opbakning har været afgørende, vurderer Per-Uno Frank. Han er tidligere øverste chef for Ungdomsstyrelsen – en statslig myndighed, der arbejder for, at unge i Sverige skal få adgang til indflydelse og velfærd, og som har en ungdomsminister som øverste politiske chef. Til sammenligning har vi i Danmark hverken en styrelse eller en minister med unge som ansvarsområde.

– Det unikke ved Mora er, at de har en gennemtænkt strategi, som alle bakker op om både i den administrative og politiske ledelse og på tværs af partiskel i kommunalbestyrelsen. Det er helt afgørende for, at de unge opnår reel indflydelse. Lige så snart medarbejderne oplever, at den øverste ledelse ikke rigtig tror på det, falder det i prioritet, siger Per-Uno Frank.

Der bliver lyttet

På dette års Demokratidag skortede det som sædvanlig ikke på ønsker og forslag. I én af grupperne efterlyste man flere offentlige toiletter. I en anden, at kommunen arrangerer LAN-fester, hvor unge kan mødes og spille computerspil. I en tredje gruppe ville man have gratis buskort til alle unge – og i en fjerde ønskede man, at der etableres en internetcafé og skatepark i byen.

Foto: Colourbox

Ønskerne bliver nu skrevet sammen af embedsmænd og i nær fremtid afleveret til kommunalbestyrelsen, der herefter tager stilling til forslagene. Og det kan sagtens tænkes, at nogle af ønskerne bliver til virkelighed, vurderer 21-årige Viktoria Sverre. Hun har deltaget på Demokratidagen de sidste ti år, de sidste par gange som repræsentant for Ungdomsrådet i Mora.

Ungdomsrådet består af børn og unge mellem 13 og 22 år og er åbent for alle, der vil være med. P.t. er der 22 medlemmer, og de mødes hver eller hver anden uge med to repræsentanter for kommunen for at diskutere aktuelle sager. På Demokratidagen er medlemmerne af Ungdomsrådet med til at facilitere diskussionerne.

– Man kan ikke få alt, man peger på, men jeg synes, vi har fået meget igennem. Frem for alt oplever jeg, at der bliver lyttet til vores ønsker og synspunkter, siger Viktoria Sverre.

Som eksempel peger hun på kulturhuset Rosa Huset, der henvender sig til unge fra 16 og opefter med aktiviteter som musik, teater og meget andet.

– Idéen opstod på en Demokratidag, hvor vi pegede på, at der ikke var så mange tilbud til unge over 16 her i kommunen. Det satte en proces i gang, som førte til, at vi sidste år fik Rosa Huset, hvor der nu dagligt sker en masse, og som rigtig mange unge benytter sig af, fortæller Viktoria Sverre.

Andre forslag, der er blevet til virkelighed, er et ønske om udvidet buskørsel om aftenen, flere fartdæmpende foranstaltninger på vejene og flere cykelstier – samt etablering af et badeanlæg centralt i byen.

Det hører med, at de unge ikke bare fremsætter udgiftskrævende forslag, men også forslag til finansiering bistået af de kommunale embedsfolk, der er til stede på Demokratidagen.

Et spørgsmål om overlevelse

Demokratidagen holdes hvert år i slutningen af oktober. Forinden skriver kommunen ud til alle skole- og gymnasieklasser fra 4. klasse til og med 3.g og inviterer dem til at deltage.

– Vi vælger hvert år et særligt tema og beder lærerne i alle klasser om at tale med eleverne om kommunen og om lokaldemokrati, uanset om nogen fra klassen deltager på Demokratidagen. Og kommunen udarbejder materiale, der kan bruges i undervisningen, fortæller Åke Nyström.

Mellem 120 og 140 børn og unge er hvert år med på Demokratidagen. De er valgt som repræsentanter for den klasse de går i og er på den måde udstyret med et mandat til, hvad de skal arbejde for.

Per-Uno Frank fra den svenske Ungdomsstyrelse ser en sammenhæng mellem det at øge de unges lokalpolitiske engagement og at sikre lokalområderne mod at blive stadig mere affolket.

– I Mora forstår de, at borgerdialog er en forudsætning for at overleve. Uddannelsesmulighederne og den økonomiske udvikling gør, at mange mennesker søger til de store byer, og derfor må en kommune som Mora

Mora har godt 20.000 indbyggere og er i Sverige kendt som en foregangskommune, når det handler om at inddrage børn og unge i borgerdialog. Foto: Mora Kommune

sikre, at især de unge føler et tilhørsforhold. De skal føle sig værdsat, føle sig som en del af det lokale fællesskab. For så er der meget større chance for, at de bliver, eller at de vender tilbage, efter de har gennemført en uddannelse, siger Per-Uno Frank. <

Foregangskommunen

Dalarna i det centrale Sverige er noget af det mest ærkesvenske, der findes. Dalarna var en del af det oprindelige Svealand, hvor den svenske nation opstod. Går man rundt i det naturskønne område, finder man fjelde, dybe skove, glimtende søer og rødmalede træhytter.

Oprindelsen til Vasaløbet er Gustav Vasas flugt i 1520 fra den danske kong Christian 2., der i Sverige er kendt som Christian Tyrann på grund af Det Stockholmske Blodbad. Gustav vendte sig til folket i Mora for at få hjælp til at gøre oprør. Det lykkedes at gøre Sverige fri af det danske overherredømme, og i 1523 blev Gustav Vasa konge af Sverige.

I det kommunale Sverige er Mora med sine godt 20.000 indbyggere dog også kendt som en foregangskommune, når det handler om at inddrage børn og unge i borgerdialog. Mora blev i 2009 hyllet for dette med prisen som "Årets Ungdomskommune", der uddeltes af Ungdomsstyrelsen, som er en statslig svensk myndighed.

Repræsentanter for kommunen er fra tid til anden på besøg andre steder i Sverige for at fortælle om, hvordan borgerdialogen med de unge er tilrettelagt, og det sker, at der kommer besøgsgrupper fra udlandet. Delegationer fra både Slovakiet og Sydafrika har været forbi, og repræsentanter for kommunen har været både i Holland og i Tyrkiet.

På KL's Kommunikationsdøgn den 19.-20. november kommer ungdomskoordinator Åke Nyström fra Mora Kommune og fortæller sammen med konsulent Kjell Åke Eriksson fra KL's søsterorganisation SKL om de svenske erfaringer med nye måder at inddrage unge på i det lokale nærdemokrati.

